

השוואת והמעלה פרק שלשה עשר זבחים

1

ומודה רבי אלעזר בדמים. תימה מאי קמ"ל רבא מתניתין היא דהא חנן רבי אלעזר אומר אף המנסך ט' שמת מינה המודה ברישא ו"ל דסלקא דעתך דרבי אלעזר קאי אהנהו דלעיל ולא אמקלה דמים ועוד ו"ל דמתניתין איכא לאוקומי בדמים

האיטניס דבמתנה אחת כיפר ואחא רבא לאשמועינן דאפילו בפנימיים דכל מתנות מעטבות אפ"ה מודה ר"א דחייב על מקלת בחוץ דתניא ר"א אומר ממקום שפסק הוא מתחיל ולעיל נמי בפרק בית שמי (דף מב.) דאמר והאמר רבא מודה ר"א בדמים גבי חטאות פנימיות מייתי לה: **א**י מה להלן בשאר ימות השנה אף כאן בשאר ימות השנה. תימה דהא רבי עקיבא מודה דאין ניסוך המים אלא בחג ויש ספרים דגרסי הסך נסך בשני ניסוכים וההוא קרא בתמוד כתיב וליחא דר' נתן גרים הכי בריש מסכת טענית (דף ג.) ואפילו לרבי נתן נמי לא מישתמיט תנא דלימא ניסוך המים כל השנה טולה ואמר רבינו חס דמלא בספרים ישנים אי מה להלן בשאר ימות החג לא לרבי עקיבא לא רמזה אלא בשני ואמרין במסכת טענית (סג) אלא דך דתנן ניסוך המים כל שבעה מני אי רבי עקיבא האמר בשני מזכיר תרי יומי הוה ורבי אלעזר בחג קאמר משמע כל ימות החג ונראה שפיר ליישב גרסת הספרים דאף על גב דאין ניסוך המים אלא בחג מכל מקום חייבין עליו בחוץ כל השנה כדאשכחן בשמעתין למאן דאמר קרבו נככים במדבר דמחייב בלא כלי שרת אע"ג דאין מתקבל בפנים הו"ל ובשעת היתר הבמות קריבים בלא קדושה כלי וכדאמרין לעיל (דף קה:) במעלה על גבי הסלע דמאוס דהו"ל הקטרה בזמנא יחיד מחייב עליו בחוץ בשעת איסור הבמות ומיהו לא דמי דאין לך מחוסר זמן גדול מזה וצ"ל להשאיל לא חוץ בפנים היכי מחייב ואמרין ביומא בריש פרק שני שעירי (דף סג:) שלמים שחטן בחוץ קודם שיפתחו דלתות ולחות להיכל פקוד מ"ט מחוסר פתיחה כמחוסר מעשה דמי וא"ת ומאי שנה נככים בכלי חול מקבלת דם בכלי חול דאמר רבא לעיל דקבלה בכלי חול לרבי פטור ויש לומר דלא דמי לקבלה

חייב ר"א אומר אף המנסך מי החג בחג בחוץ חייב רבי נחמיה אומר שירי הדם שהקריבו בחוץ חייב: גמ' אמר רבא ומודה רבי אלעזר בדמים דתניא רבי אלעזר ורבי שמעון אומרים ממקום שפסק הוא מתחיל: ר"א אלעזר אומר אף המנסך מי החג [בחג] בחוץ ה: א"ר יוחנן משום רבי מנחם יודפאה רבי אלעזר בשמח רבי עקיבא רבו אמרה דאמר ניסוך המים דאורייתא דתניא רבי עקיבא אומר ונסבה בשני ניסוכים הכתוב מדבר אחד ניסוך המים ואחד ניסוך היין אמר ליה ריש לקיש לר' יוחנן אי מה להלן שלשת לוגין אף כאן שלשת לוגין והא ר"א מי החג קאמר אי מה להלן בשאר ימות השנה אף כאן בשאר ימות השנה [ור"א] בחג קאמר אישתימיה הא דאמר רבי אסי ב: דאמר רבי אסי אמר רבי יוחנן משום רבי נחמיה איש בקעת בית חורחן יעשר נטיעות ערבה וניסוך המים הלכה למושה מסיני חנו רבנן המנסך שלשת לוגין מים בחג בחוץ חייב ר"א (בר"ש) אומר ג' אם מלאן לשם חג חייב (ה) מאי בינייהו אמר רב נחמן בר יצחק ביש שיעור במים קמיפלגי רב פפא אמר בקרבו

חייב. לרבנן דלא צנו כולו מחיר ורבי אלעזר נמי מודה בה כדאמרין בגמרא: מי סהג. סגתמלאו לשם ניסוך המים בחג הסובות: שירי דם. של חטאות המעונין שפיה ליסוד ד' שהקריב בחוץ חייב דקסבר שירים משכבין הילכך מתקבלים בפנים וריקה תורה אור גמרה הן: **גמ'** מודה ר' אלעזר בדמים. ואפי' בחטאות הפנימיות דהא בפנים חס נשפך הדם אחר שנתן מתנה אחת מהגיא דך דיהבה ומביא פר אחר ומתחיל ממקום שפסק: דתנן כו'. במסכת יומא בהוליולו (דף ס.) יודפאה. דמן יודפת*: ניסוך המים דאורייתא. הילכך בחוץ נמי מחייב עלה: אמר ליה ריש לקיש. אי רבי אלעזר מההוא קרא יליף הן ובההוא קרא מים ויין איסקוס אלמא שלשה לוגין נאכשעין כנסכי יין של עולת החמיד: ופ"ל ר' אלעזר מי סהג קאמר. ואפילו פחות משלשה לוגין דאיכא למאן דאמר טובה (דף מה.) בלוג"ה היה מנסך: בחג קאמר. כלשון קושיא גרסינן ליה: אישתימיה. למנחם יודפאה: הא דא"ר יוסנן כו'. אלמא לטבילי עלמא דאורייתא הוא הילכך איכא למ"ד בלוג גמרי לה אז חין להם שיעור: [מאי בינייהו]. במאי קמיפלגי ומאי קא חמי רבי אלעזר למימר: ביש שיעור למים. דקאמר תנא קמא המנסך שלשה לוגין חייב והוא הדיון וי"ל יוסר משלשה לוגין דיש בכלל מאתים מנה ואף על גב דמליניהו בכלי גדול קדשיהו כלי דאין שיעור למי החג למעלה ואחא רבי אלעזר למימר והוא שמילאן לשם חג כדרך מילואן דהייט שלשת לוגין והו לא כדתנן (סג) ללוחית של זהב מחוקת שלשה לוגין ממלא מן השילוח אבל אי הו טפי לא קדשיהו כלי דלא חוו ליה דיש שיעור למים ואין כלי שרת מקדשין אלא הראוי להם: בקרבו

אלעזר למימר והוא שמילאן לשם חג כדרך מילואן דהייט שלשת לוגין והו לא כדתנן (סג) ללוחית של זהב מחוקת שלשה לוגין ממלא מן השילוח אבל אי הו טפי לא קדשיהו כלי דלא חוו ליה דיש שיעור למים ואין כלי שרת מקדשין אלא הראוי להם: בקרבו

קרבו נככים במדבר דמחייב בלא כלי שרת אע"ג דאין מתקבל בפנים הו"ל ובשעת היתר הבמות קריבים בלא קדושה כלי וכדאמרין לעיל (דף קה:) במעלה על גבי הסלע דמאוס דהו"ל הקטרה בזמנא יחיד מחייב עליו בחוץ בשעת איסור הבמות ומיהו לא דמי דאין לך מחוסר זמן גדול מזה וצ"ל להשאיל לא חוץ בפנים היכי מחייב ואמרין ביומא בריש פרק שני שעירי (דף סג:) שלמים שחטן בחוץ קודם שיפתחו דלתות ולחות להיכל פקוד מ"ט מחוסר פתיחה כמחוסר מעשה דמי וא"ת ומאי שנה נככים בכלי חול מקבלת דם בכלי חול דאמר רבא לעיל דקבלה בכלי חול לרבי פטור ויש לומר דלא דמי לקבלה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת סוכה פרק ד הלכה ב רשב"ל בעא קומי ר' יוחנן הקדימן לזבח מה הן. ניסכן בלילה מה הן. לא ניסך היום מהו שינסך למחר. א"ל גישמעין' מן הדא דאמר רבי אילא בשם ר' יוסי ונסכיה אחד ניסכי מים ואחד ניסכי יין הדא אמרה הקדימן לזבח כשר ניסכן בלילה כשר לא ניסך היום לא ינסך למחר אל שם עבר יום עבר קרבנו

קרבו נככים במדבר דמחייב בלא כלי שרת אע"ג דאין מתקבל בפנים הו"ל ובשעת היתר הבמות קריבים בלא קדושה כלי וכדאמרין לעיל (דף קה:) במעלה על גבי הסלע דמאוס דהו"ל הקטרה בזמנא יחיד מחייב עליו בחוץ בשעת איסור הבמות ומיהו לא דמי דאין לך מחוסר זמן גדול מזה וצ"ל להשאיל לא חוץ בפנים היכי מחייב ואמרין ביומא בריש פרק שני שעירי (דף סג:) שלמים שחטן בחוץ קודם שיפתחו דלתות ולחות להיכל פקוד מ"ט מחוסר פתיחה כמחוסר מעשה דמי וא"ת ומאי שנה נככים בכלי חול מקבלת דם בכלי חול דאמר רבא לעיל דקבלה בכלי חול לרבי פטור ויש לומר דלא דמי לקבלה

קרבו נככים במדבר דמחייב בלא כלי שרת אע"ג דאין מתקבל בפנים הו"ל ובשעת היתר הבמות קריבים בלא קדושה כלי וכדאמרין לעיל (דף קה:) במעלה על גבי הסלע דמאוס דהו"ל הקטרה בזמנא יחיד מחייב עליו בחוץ בשעת איסור הבמות ומיהו לא דמי דאין לך מחוסר זמן גדול מזה וצ"ל להשאיל לא חוץ בפנים היכי מחייב ואמרין ביומא בריש פרק שני שעירי (דף סג:) שלמים שחטן בחוץ קודם שיפתחו דלתות ולחות להיכל פקוד מ"ט מחוסר פתיחה כמחוסר מעשה דמי וא"ת ומאי שנה נככים בכלי חול מקבלת דם בכלי חול דאמר רבא לעיל דקבלה בכלי חול לרבי פטור ויש לומר דלא דמי לקבלה

קרבו נככים במדבר דמחייב בלא כלי שרת אע"ג דאין מתקבל בפנים הו"ל ובשעת היתר הבמות קריבים בלא קדושה כלי וכדאמרין לעיל (דף קה:) במעלה על גבי הסלע דמאוס דהו"ל הקטרה בזמנא יחיד מחייב עליו בחוץ בשעת איסור הבמות ומיהו לא דמי דאין לך מחוסר זמן גדול מזה וצ"ל להשאיל לא חוץ בפנים היכי מחייב ואמרין ביומא בריש פרק שני שעירי (דף סג:) שלמים שחטן בחוץ קודם שיפתחו דלתות ולחות להיכל פקוד מ"ט מחוסר פתיחה כמחוסר מעשה דמי וא"ת ומאי שנה נככים בכלי חול מקבלת דם בכלי חול דאמר רבא לעיל דקבלה בכלי חול לרבי פטור ויש לומר דלא דמי לקבלה

1
2
3

מאימתי פרק ראשון תענית

כי לני ה' . ולא עליה : שופח אם ירך . ולא עליה : גשמים גמי סיני
 פרנסה . (ב) וכבר השבנה ליה : מלולב גמר לס . שדומה ללולב
 שכסם שאי אפשר לאלו ארבע מינין בלא גשמים ובאין לרעה על
 המים כדלמדין בסוכה * כך אי אפשר לעולם בלא מים : פס לולב
 תורה אור

איבעיא להו רבי אליעזר מהיכא גמיר לה מלולב גמיר מה לולב
 ביום וכו' . פי' ולולב אי רטוי דמים וגדל על המים
 או דלמא מניסוך גמר לה פי' ופקא מינה (ס) אי מלולב גמר לה
 אבל ניסוך המים סבירא ליה דלאו ביום ראשון הוא או מניסוך המים

אליה אלהים ויפתח את רחמיה מפתח של
 תחיית המתים מנין דכתיב וידעתם כי אני יהוה
 ה' בפתחו את קברותיכם במערכה אמרי אף
 מפתח של פרנסה דכתיב פותח את ירך
 וגו' ור' יוחנן מאי מעמא לא קא חשיב להא
 אמר לך גשמים (ה) היינו פרנסה : ר' אליעזר
 אימר מיום טוב הראשון של תג כו' : איבעיא
 להו ר' אליעזר מהיכא גמיר לה מלולב גמר
 לה או מניסוך המים גמיר לה מלולב גמר
 לה מה לולב ביום אף הוכרה ביום או דלמא
 מניסוך המים גמיר לה מה ניסוך המים
 מאורתא * דאמר טר ומנחתם ונסכיהם
 אפילו בלילה אף הוכרה מאורתא תא שמע
 דאמר רבי אבהו לא למדה ר' אליעזר אלא
 מלולב איכא דאמרי ר' אבהו גמרא גמיר לה
 ואיכא דאמרי מתניתא שמיע ליה מאי היא

קא גמר לה דסבירא ליה דניסוך
 המים ביום ראשון הוא או גמי
 דאי מלולב גמר הוא דווקא ביום
 שנאמר (ויקרא ט) ולקחתם לכם ביום
 אבל אי מניסוך הוא אפילו בלילה
 ולפיני זה אהני דלמיר מר ומנחתם
 ונסכיהם (ו) בלילה אף וס' פירוש
 דלפיני דניסוך קרבנות לא היו עד
 לאחר הקרבת קרבנותיהם והם כן
 הניס קריבי נסכים בלילה הוה לומר
 בלילה שניה והניסוך התג דהוי ממים
 מתי לחמו בלילה ראשונה ואפי'
 דלמדין במסכת יומא דפי' בראשונה
 (דף טו) * אמר רב ואיסימא ר' יוחנן
 אין מנסכים מים בחג אלא בתמיד
 של שחר ואיך לא הוי בלילה ראשונה
 דהא אינה אלא ביום י' לומר דאפי'
 חייב לנסך אלא בתמיד של שחר מכל
 מקום אי כתי עבד ליה בלילה :

K

←

ON מוהר"י

כבשה : מאי ניסו שלמים . אבל שלמי זכר מיתתי טו : קרבנות יחיד חייבין באחריותן [כו'] : מגא ה"מ דת"ר דגבר יום
 לצור זכרים הם דכתיב ברו (ויקרא כג) וסני כבשים בני שנה לזבח שלמים (ה)
 זכרי שלמי לצור כבשי עשרה : פנא
 סני מילי . דקרבנות לצור אין להן
 תשלומין : דכר יום כיומו . במוספי
 המועדים משתעבי בפרשת שור או כשב
 דכתיב אלה מועדי ה' לאן מקדשי קדש
 וגו' להקריב אשה ואיזה אשה לכן מקריבין
 במעמד יוטר משאר ימים הוי אומר
 מוספין : שכל סיום כשר למוספין ובלבד
 לן שיקדמו מוספין לתמיד של בין
 הערבים דלמיר (כיומא דף לג) עליה
 השלם כל הקרבנות כולן : מנחתם
 ונסכיהם לך אפי' בלילה ואפי' למחר .
 אם קרב הקרבין בזמנו ואפי' מבאן
 ועד עשרה ימים ולעולם ובלא זמנתו

5

7

6

חידושי הגר"ז מסכת תמורה דף יד עמוד ב
 וביאר הגר"ח דצ"ב בדין ניסוך המים, אם זה חשוב כמו ניסוך היין השייך לקרבן, דהתורה ריבתה דבחו יש לקרבן ב' ניסוכים ניסוך היין וניסוך
 המים, או דאין זה חובת הקרבן אלא חובת היום דהיום מחייב בניסוך המים אבל אין זה שייך להקרבן כלל ואין זה ניסוך של הקרבן,

7

שלא ללמדה זו היא תורה שאינה של חסד / כמעשהו בחול בו' : ואמאי נייתי במקודשת אמר ועירי קסבר אין שיעור למים וכלי שרת מקדשין שלא מדעת וא'

3

חטאת ואשם ועולה ושלמים כולם זבח הם : שאמר ורעו לכם לדקה וגו'. קרא הכחוש לזריעה לזקה ולא החסד קרא קליר ומצבה קלירה מזריעה כדמפרש : אדם ורע בו' . ספק אינו אוכל שמה לא ילמח או ילקה בשדפון וברד : אלא לפי גמילות חסדים שבה . הנחיתה היא הדקה והטורח הוא החסד כגון מוליכה לביתו או טורח שהעלה לו להרבה כגון טמן לו פת אשירה או בגד ללבוש או מעות בעת שההבואה מנייה שלא יוליא מעותיו לאיבוד שנותן לבו ודעתו לטובתו של עני : ורעו לכם לדקה . הדקה היא הזריעה שזורע כדי לקצור לקבל שכר וקצרו לפי חסד שהקבלו שכר לפי החסד שבה : גמילות חסדים בין בנופו . כגון מספיד למת נושאו קוברו משמח חסן מלוה חבירו בדרך : ובסמונו . מלוה לו מעות משאליו כלים ובהמה : שמה כל הבא לקפון . ולעשות לזקה וחסד קופץ ומספיקין וממלאין לו אגשים מהוגנים לכך ח"ל מה יקר לריך לחס לב ולפרוח ולרדף אחריה לפי שאינה מנייה תמיד לזכות בה למהוגנים : ואמאי נייתי במקודשם . דקא סלקא דעתייה אין הכלי מקדשין קדושת הגוף ליפסל בלינה אלא"כ דפטו שיקדשו הכלי או אם יש בהן יותר מכשיעור אין ראויין לכלי ואין הכלי מקדשין דאין מקדשין אלא הראוי להם : אין שיעור למים . שאפילו יותר משלשה לוגין ראויין לנסך דלא פירשה בהן תורה שיעורא האכך ראויין לכלי הם וכלי מיד מקדשם דחביב (שמות לא) כל הטוגע בהם יקדש ואפילו אינו רואה שיקדשו עד מחר הכלי מקדשין מיד שלא מדעת :

המקור בל סוסה סומו דקייט שוה ד

לולב וערבה פרק רביעי סוכה נ

ואי מייתי במקודשם איפסלו בלינה . האיל ואיקדשו קדושת הגוף או לא כדאמרי קרבן : וקייס אסר . הא דרזי מניח למשמע מינה דאין שיעור למים אבל קידוש שלא מדעת לא שמטינ מינה וטעמא דמתני' דלא מייתי במקודשת דמאן דחזי לה למחר דסקלי לה מתוך כלי שרה סבר לדעת שיקדשם כלי ניתנו תורה אור ו מלהמול וכיון דאין שיעור למים הדומה דרזי והא חזי דמתני' לה

ואי מייתי במקודשת איפסלו להו בלינה

a

8

חידושי הריטב"א מסכת סוכה דף ג עמוד א

ואי מייתי במקודשת איפסלו להו בלינה. לאו משום דאין ראויין ליקרב בלינה כדסבר הרב אב ב"ד ז"ל, דהא ליתא מדאמרינן בפ"ק דתענית (ב' דאמר מר ומנחתם ונסכיהם בלילה, אלא לומר שאין נוהגין ליקרב אלא (בלילה) [ביום] וכיון שכן מפסלי..... ואף על פי שאמרו במסכת תמורה (י"ד ב') שלא אמרו נסכים בלילה אלא בנסכים הבאים מעצמן שלא עם הזבח ואילו נסוך המים קרב עם הזבח, הא לא תקשי דנסוך המים אינו חשוב בא עם הזבח שחובת היום הוא ולא חובת הזבח כלל שהזבח של תמיד בנסכים של יין הוא נכשר כמו בשאר ימים אלא שיש חובת היום גם כן לעשות נסוך המים, וזה כפתור ופרח

יש בקרבנות פרק שני תמורה 28

דברים שנכתבו חי אהה רשאי לאומרם בעל פה . וה"ה היכי קאמרינן מזמורים על פה וי"ל דאין להקפיד רק מה שכתוב בתורה [ל]אמנם קשה היכי קרינן ויוסף וקריאת שמע וי"ל [ב] דאין להקפיד אלא בדבר שמוציא אחרים ידי חובתן : ורתנן המנחה והגזירות [ג] בזמנת יחיד דברי ר' מאיר . הוה מלי לשטיי תנאי היא 'שהרי בפי' בתרא דזבחים (דף ק"ו) פלגי רבנן פליגי דרבי מאיר ומסיק התם דמנחות וגיזרות פסורת הש"ס איכא ציטיוהו* (ג) : סבבי מכלן גיזרות' וה"ה לררר כמו כן למיסמיהם מהסיא דפ' בתרא דזבחים (דף ק"ז) ע"ש דלאמר מנחות וגיזרות איכא ציטיוהו: אלא כיון דהותרו

a

רש"י מסכת סוכה דף לד עמוד א

וניסוך המים - לתמידין של שחר שבעת ימי החג, כדאמרינן לקמן בפרק לולב וערבה (סוכה/ מח, א), והתם מפרש כיצד מנסכין בין מים בין יין, וכל קרבנות כל ימות השנה אין נסכיהם אלא יין, חוץ מן החג בתמיד של שחר, שצריך שני ניסוכין

10

חידושי הגר"ז מסכת תמורה דף יד עמוד ב

וביאר הגר"ח דזה תלוי אם ילפינן מנסכיה דבשני ניסוכים הכתוב מדבר ע"כ דנתרבה שני נסכים והוי חובת הקרבן, אבל אם ילפינן ניסוך המים מהלמ"מ ע"כ זה חובת היום, ולפי זה אם זה חובת הקרבן שפיר יהיה בזה הדין דמביא נסכיו לאחר י' ימים כמו בנסוך היין דנתרבה שמביא אף לאחר זמן ה"נ בניסוך המים, אבל למ"ד דזהו הלמ"מ והוי חובת היום אז כבר עבר זמנו ובטל קרבנו, וזהו ביאור הגמרא דאי ס"ל כר"ע דדריש בשני נסכים הכתוב מדבר, א"כ אף בשאר ימות השנה ג"כ פירוש מדין דאם לא הקריבן בחג יכול להקריב גם בשאר ימות השנה, ומשום דאדם מביא נסכיו לאחר י' ימים ואז יהיה חייב על ניסוך המים בחוץ כיון דראוי לניסוך הוא, ועל זה משני דס"ל כמ"ד דיליף מהלמ"מ, וא"כ אינו קרב כי אם ביומו דהוי חובת היום ובעבר זמנו בטל קרבנו, ומשום הכי אינו חייב בחוץ בשאר ימות השנה דליתא לניסוך כל ימות השנה כי אם בחג וכל"ל, [ע"כ דברי הגר"ח]

11

4

חידושי הגר"ז מסכת תמורה דף יד עמוד ב

ונראה דדבר זה מפורש בירושלמי בסוכה דבעי שם אם הקדים ניסוך המים לתמיד ואם כשר ניסוך המים בלילה ואם ניסכן למחר, ופשיט דכשר בלילה וכשר להקריב קודם התמיד ואם ניסכן למחר פסול ע"ש, ולפי הנ"ל זוהי בעית הירושלמי דאם הוא רק חובת היום כשר גם לפני התמיד, ואם הוא חובת התמיד א"א להקדימו, וכן לענין לילה אם הוא חובת היום כשר גם בלילה ואם הוא חובת הקרבן זהו דוקא ביום כיון דנקבעין עם הזבח, וכן לענין ניסוך למחר אם הוא חובת היום אז דוקא באותו יום ולמחר הרי עבר זמנו ובטל קרבנו, אבל אם הוא חובת הקרבן א"כ אפילו מכאן ולאחר עשרה ימים, ועל זה פשיט הירושלמי דהוי חובת היום וכשר להקריב לפני התמיד וכשר בלילה אבל למחר פסול

12

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת סוכה פרק ז הלכה ו

רשב"ל בעא קומי ר' יוחנן הקדימן לזבח מה הן. ניסכן בלילה מה הן. לא ניסך היום מהו שינסך למחר. א"ל נישמעין מן הדא דאמר רבי אילא בשם ר' יוסי ונסכיה אחד ניסכי מים ואחד ניסכי יין הדא אמרה הקדימן לזבח כשר ניסכן בלילה כשר לא ניסך היום לא ינסך למחר אל שם עבר יום עבר קרבנו

13

והנה ברש"י סוכה (דף ל"ד ע"א בד"ה וניסוך המים) מבואר דנסוך המים הוא נסוך לתמיד של שחר כמו ניסוך היין אלא דבחיג הוי שני נסוכין וא"כ זה הוי מנסכי הקרבן ע"ש, אמנם לשיטה זו דניסוך המים הוי מצוה בפני עצמה ואינו שייך לניסוך התמיד צ"ב למה לא מנו אותה מוני המצוות למצוה בפני עצמה, דבשלמא אם זה שייך לתמיד א"כ נכלל במצות התמיד ודיני נסכיו לעשותן כמצותן, אמנם אם זהו חובת היום וא"כ הוא מצוה בפני עצמה למה לא מנאוה, ובשלמא לשיטת הר"מ דלא מנה אלא מה שמפורש בתורה ניחא דזוהי הלמ"מ, אלא להרמב"ן ולשאר המוניגים דמוניג גם את מה דלא מפורש בתורה צ"ע

14

במדבר פרק כט

(יח) ומנחתם ונסכיהם לפרים לאילם ולקבשים במספרם כמשפט (יט) ושעיר עזים אחד חטאת מלבד עלת התמיד ומנחתה ונסכיהם: ס
(כ) וביום השלישי פרים עשתי עשר .... (כא) ומנחתם ונסכיהם לפרים לאילם ולקבשים כמשפט (כב) ושעיר חטאת אחד מלבד עלת התמיד ומנחתה ונסכיה

15

משך חכמה במדבר פרק כט

(יח - יט) ומנחתם ונסכיהם וכו' מלבד עולת התמיד ומנחתה ונסכיהם. זה פלא גדול על מי קאי הך (פסוק יט) "ונסכיהם"? אם על מוספי היום - הלא כבר כתוב (פסוק יח) "ונסכיהם"! ואם על עולת התמיד - "ונסכה" הוי ליה למימר! ... ואחר העיון, הוא לימוד גדול על נסוך המים. דנסוך היין מתיחס אל הקרבן, לא אל היום, ואם הביאן קודם הקרבן פסולים, ומביאה אדם אפילו לאחר עשרה ימים, וכמו דדריש בפרק ב' דתמורה: "מנחתם ונסכיהם" - אף בלילה. פירוש, בלילה שאחרי הבאת הקרבן, דהמנחה והנסכים מתיחסים אל הקרבן לא אל היום. הא ניסוך המים, אף על גב דלכתחילה מצותה עם התמיד - כמו דכתיב ביום ששי (להלן פסוק לא) "ונסכה" - בכל זאת ניסוך המים מתיחס אל היום ולא אל הקרבן. ולכן אם נסכן בלילה שלפני הבאת הקרבן יצא. ואם עבר היום ולא נסך מים, כיון שעבר יומו בטל קרבנו, ... נמצא דניסוך היין הוא שייך ומתיחס אל עולת התמיד, ... ונסוך המים הוא שייך אל חובת היום... וזה שאמר "ונסכיהם" - היינו ניסוך המים שהוא של היום, ונסוך היין שהוא של עולת התמיד

16

ולבי אומר לי שהוא דברי הירושלמי שם, דבעי: הקדימן לזבח מה הן, ניסכן בלילה מה הן, לא ניסך היום מהו שינסך למחר? מן הדא דא"ר אלעזר בשם ר' יוסי: "ונסכיה" - אחד נסכי מים ואחד נסכי יין, הדא אמרה: הקדימן לזבח כשר, ניסכן בלילה כשר, לא ניסך היום לא ינסך מחר על שם עבר יומו בטל קרבנו (עכ"ל). וזה תמוה, דאדרבא מדאיתקוש לנסכי יין ובנסכי יין הכל להיפוך, דבעי להיות אחר הבאת הזבח, ובלילה שלאחריו, ואף לאחר עשרה ימים! וברור שצריך להיות "ונסכיהם" - אחד נסכי מים ואחד נסכי יין. ... ולפי זה פשיט שפיר דהנסוך הוי של יום ולא של קרבן. וכן ברור בעיני דהא דקאמר בבלי תענית מה ניסוך המים מאורתא, דאמר מר "ומנחתם ונסכיהם" - אף בלילה, סמוך גם כן על קראי ד"ונסכיהם" דכאן, דקאי על היום,